

Облік запасів будівельних підприємств, як основа їх ефективного управління

Шаповал Г. М., ас., Величко Л. А., Харківський національний університет міського господарства

Облік запасів є першим і найважливішим етапом управління запасами, так як облікова інформація формує основу для якісного аналізу та ефективного управління запасами. Водночас, облік запасів будівельних підприємств є досить трудомісткою частиною обліку, зважаючи на широку номенклатуру запасів будівельних підприємств. Тому будівельні підприємства часто зіштовхуються з певними проблемами при формуванні облікового забезпечення управління запасами.

Проблеми обліку і аналізу запасів розглядаються у працях відомих вітчизняних вчених-економістів: Бутинця Ф.Ф., Голова С.Ф., Завгороднього В.П., Єфіменка В.І., Кірейцева Г.Г., Кужельного М.В., Литвина Ю.Я., Сопка В.В., Ткаченко Н.М., Чумаченка М.Г., однак недостатня увага приділяється галузевій специфіці обліку.

У зв'язку із різноманітністю видів запасів, які використовуються у будівництві, виникає необхідність їх чіткої класифікації. Всі запаси на будівельних підприємствах поділяються на такі групи: будівельні матеріали; конструкції та деталі; обладнання до встановлення; малоцінні та швидкозношувані предмети; інші запаси.

До будівельних матеріалів належать запаси, що використовуються безпосередньо у процесі виконання будівельних і монтажних робіт для виготовлення будівельних деталей, для зведення і обробки конструкцій, частин будівель і споруд. До конструкцій і деталей належать завезені на будівельний майданчик готові до встановлення будівельні конструкції та деталі: металеві, залізобетонні та дерев'яні конструкції; блоки та збірні частини будівель тощо. Обладнання до встановлення включає обладнання, яке потребує прикріплення до фундаменту або несучої частини конструкцій, після чого стає можливим введення його в дію. До малоцінних та швидкозношуваних предметів належать предмети, що використовуються протягом не більше одного року або нормального операційного циклу, якщо він більше одного року, зокрема: інструменти, господарський інвентар, спеціальне оснащення, спеціальний одяг тощо.

Така класифікація запасів є зручною для цілей бухгалтерського обліку, проте не завжди дає необхідну інформацію для ефективного управління запасами. Для цілей управлінського обліку запаси доцільно було б класифікувати за їх участю в будівельному процесі і за відношенням до стадій будівельного циклу. Така детальна класифікація дозволить проаналізувати ефективність використання запасів на всіх стадіях процесу будівництва, та підібрати найбільш ефективний метод управління для кожної з груп запасів, що в свою чергу підвищить ефективність будівельного процесу в цілому.

Окрім чіткої класифікації запасів, необхідним є також відображення даної інформації на аналітичних рахунках бухгалтерського обліку, що дозволило б значно спростити відбір даних для аналізу та управління запасами на кожній стадії будівельного процесу.

Отже, облік запасів будівельних підприємств є передумовою їх ефективного управління, тому його організація потребує особливої уваги. Основними завданнями обліку запасів для цілей управління є їх чітка класифікація та відображення на аналітичних рахунках бухгалтерського обліку, правильне та своєчасне відображення всіх операцій з руху матеріальних цінностей; виявлення та відображення витрат, пов'язаних з їхньою заготівлею; контроль за надходженням, заготівлею матеріальних цінностей, їх зберіганням; одержання точних відомостей про залишки запасів, що знаходяться на складах; правильне та своєчасне виявлення запасів, які не використовуються на підприємстві та підлягають реалізації.